

Konijn (*Oryctolagus cuniculus*)

Het konijn is een klein tot middelgroot, op de grond levend, zoogdier met lange oorschelpen, een zeer korte staartpluim en behoort tot de orde der haasachtigen (Lagomorpha). Hoewel het oppervlakkig op een knaagdier lijkt, behoort het konijn niet tot de knaagdierenorde.

Konijn (Oryctolagus cuniculus)

Het Europese wilde konijn is het bekendst en het wijdst verspreid. Hoewel het voorkomen van het dier oorspronkelijk beperkt was tot het westelijke Middellandse Zeegebied heeft het zich, met de uitbreiding van de landbouw, verspreid over het westen en midden van Europa.

De optimale biotoop voor konijnen is daar waar dekking (holen en ruige struiken) en voedsel (korte grazige vegetatie) dicht bij elkaar voorkomen. Door een gebrek aan natuurlijke vijanden en hun zeer grote aanpassingsvermogen, kunnen zij zich in grote snelheid voortplanten. Deze vermeerdering vindt vooral plaats wanneer de omstandigheden, voedselaanbod en leefgebied, daarvoor gunstig zijn.

Een vrouwelijk konijn ("voedster" of "moer") onderscheidt zich, naast het verschil in genitaliën, van mannelijke konijnen (rammelaars) doordat hun lijf langer is en de kop minder grof. Bij de jonge, naakt en blind, geboren konijnen is dit onderscheid moeilijker. De rammelaar is meestal dikker en zwaarder en heeft een bredere kop. Het konijn wordt in drie maanden volwassen en is in staat zich, met maandelijks tussenpozen, vrijwel het hele jaar door voort te planten. De draagtijd duurt 28 dagen en de jongen worden kaal en blind geboren. Gedurende drie weken worden zij gezoogd in ondergrondse broedkamers.

Het konijn is een dagdier welke bij veel verstoring 's nachts en in de schemering actief wordt. Zijn menu bestaat uit een grote variatie van plantaardig voedsel zoals grassen, kruiden, knollen, bast maar ook akkergewassen zoals kool en graan.

Konijnen leven in een hol met uitgebreide ondergrondse gangenstelsels. Voor het graven van hopen is een lichte grondsoort nodig, zoals bijvoorbeeld zand. Konijnen hebben geen aangepaste graafpoten en kunnen in zware grondsoorten als bijvoorbeeld klei niet graven. Ze zijn erg territoriaal en wagen zich, ondanks het feit dat ze per dag grote afstanden afleggen, maar zelden meer dan 400 meter van het hol, welke veelal is aangelegd in verhoogde gedeeltes van een terrein.

Een konijn zal in het wild maximaal negen jaar oud worden. Door virusziektes zoals myxomatose en RHD zijn konijnenpopulaties de laatste decennia enorm teruggelopen en zijn ze zelfs in bepaalde gebieden geheel verdwenen. Door het ontstaan van resistentie lijkt het konijn zich op bepaalde plaatsen in Nederland weer enigszins te herstellen. Hun aanpassingsvermogen heeft er toe bijgedragen dat konijnen zich ook prima kunnen handhaven in stedelijke gebieden. Daarnaast lijken geïsoleerde populaties minder vatbaar voor de reeds eerder genoemde ziektes dan hun soortgenoten in het buitengebied.

Het konijn staat symbool voor de vruchtbaarheid. Volgens het volksgeloof heeft het konijn magische en geneeskrachtige eigenschappen. Zeelieden zien een konijn als teken van naderend onheil. Een konijnenpootje zou geluk brengen.

Konijn in Nederland

Wilde konijnen kwamen tot enkele jaren terug in heel Nederland voor maar door het verdwijnen van leefgebieden en de jaarlijks terugkomende virusziektes, waar konijnen gevoelig voor zijn, neemt hun aantal nog steeds af. Een tegenovergestelde trend is waar te nemen in stedelijke gebieden. Hiervoor lijken twee redenen aan te wijzen.

Als eerst leven konijnen in stedelijk gebieden veel meer geïsoleerd dan hun soortgenoten in het buitengebied. De kans op het overdragen van een veelal dodelijke virusinfectie, valt daardoor vele malen lager uit.

Als tweede lijkt de aanleg van woonwijken konijnen in de kaart te spelen. Alvorens er wordt gestart met dit soort grote infrastructurele werkzaamheden, wordt er overgegaan tot het bouwrijp maken van een terrein. Grote hoeveelheden grond worden aangebracht en onbewust wordt er ideale biotoop voor konijnen gerealiseerd. Zodra de daadwerkelijke bouwwerkzaamheden hun aanvang vinden verdwijnt het gecreëerde leefgebied weer langzaam en zijn de dieren genoodzaakt hun heil ergens anders te zoeken.

Naast de genoemde redenen lijkt ook een afwezigheid van jachtdruk binnen de bebouwde kom een rol van betekenis te zijn waardoor de overlevingskans wordt verhoogt.

Probleemstelling

Veelal wordt de aanwezigheid van konijnen, maar ook van andere in het wild levende diersoorten in stedelijke gebieden, gezien als een welkome afwisseling van het jachtige stadsleven. Desondanks kan hun aanwezigheid, en meer specifiek hun graafactiviteiten, tot een vorm van overlast lijden waarbij er een situatie ontstaat dat er maatregelen genomen dienen te worden.

Het probleem ligt niet in de aanwezigheid van konijnen maar meer specifiek aan hun leefgedrag. Daarom zullen er ook maatregelen genomen moeten worden die tot een bepaalde vorm van gedragsbeïnvloeding leiden.

Konijnen op sportvelden

Sportvelden zijn voor konijnen een aantrekkelijk leefgebied. Door het regelmatig maaien van de velden krijgt het gras geen kans te verruigen tot taaie, oneetbare grashalmen, waardoor er altijd kort en voedselrijk gras voorhanden is. Veelal is de ondergrond zandig waardoor holen makkelijk gegraven kunnen worden. Vaak ook zijn de velden omzoomd door begroeiing, ter afscherming of als windvanger, die als dekking dient voor de konijnen en zijn de terreinen het grootste deel van de nacht en ochtend niet in gebruik.

Advisering

De adviezen van Duurzaam Fauna Advies bestaan voornamelijk uit maatregelen die er toe bijdragen dat konijnen de plekken, waar hun aanwezigheid niet wenselijk is, noodgedwongen gaan mijden. Daarnaast zullen maatregelen aangedragen worden die er juist toe bijdragen dat de konijnen die gebieden opzoeken waar niet of nauwelijks overlast zal worden ervaren.

Voor eventuele vragen of opmerkingen graag contact opnemen met info@duurzaamfaunaadvies.nl